

۱۰۰ شب ۱۰۰ سال‌مان را ساخت

و معابر شه‌ری تنها یک رفتار هیجانی است و وقتی التهاب روزهای نخست فرو کش کند، خیابان‌ها نیز به سکوت بازمی‌گردند، اما دیدند که چنین نشد.

هر شب، در گوشه‌ای از ایران، مردمانی از قومیت‌ها، سلاطی و نسل‌های مختلف، کنار هم ماندند و ایستادگی کردند. قرار نانوشت‌های که، نه با بخشنامه شکل گرفت و نه با اجبار ادامه پیدا کرده‌قرار حضور، قرار همدلی و قرار برای دفاع از خانه‌ای به نام ایران. خیابان‌ها در این صد روز، تنها جایی برای رفت‌وآمد نبود، بلکه به صحنه‌ای برای نمایش انسجام ملی تبدیل شد. صحنه‌ای که تموایز آن، بارها و بارها در رسانه‌های داخلی و خارجی بازتاب یافت و روایت تازه‌ای از جامعه ایرانی را به نمایش گذاشت، جامعه‌ای که در بزنگاه‌های تاریخی، اختلاف‌ها را کنار می‌گذارد و حول مفهوم وطن به نقطه‌ای مشترک می‌رسد.

اما چه چیزی باعث شده این همراهی و میدان‌داری مردمی با گذشت صد شب، همچنان ادامه پیدا کند؟ این رفتار نشانه‌ای از شکل‌گیری نوعی همبستگی اجتماعی عمیق در جامعه ایران است. مشابه این کنش‌های اجتماعی، در هیچ‌جای جهان ممکن نیست. این ۱۰۰ شب، حالا باعث حیرت جهان هم شده‌است.

تصویری کم‌نظیر از جامعه ایرانی

محمد رضا طالبی‌نژاد، دکتری جامعه‌شناسی در گفت‌وگو با «جوان» معتقد است که آنچه در این ۱۰۰ روز رخ داده، فراتر از یک واکنش احساسی است و ریشه در لایه‌های عمیق هویت جمعی ایرانیان دارد. او می‌گوید: «از همان ساعات اولیه، مردم به صورت خودجوش و یک‌پوشه آمدند. این‌ها حضور نه محسوس فراخوان‌های آداری بود و نه نتیجه اجبار. جامعه

احساس کرد باید در کنار یکدیگر ایستد و همین احساس مسئولیت، خیابان را به صحنه همدلی ملی تبدیل کرد.»

به گفته او، اهمیت این حضور زمانی بیشتر نمایان می‌شود که شرایط آن روزها را در نظر بگیریم، روزهایی که هم‌زمان با پایان سال، برنامه‌ریزی برای سفرها و همچنین ماه مبارک رمضان سپری می‌شد. با این حال، تجمعات مردمی نه فقط در تهران، بلکه به شهرها و روستاهای سراسر کشور گسترش یافت. طالبی‌نژاد ادامه می‌دهد: «آنچه این‌پدیده را متمایز

می‌کند، تداوم آن است. بسیاری از رویدادهای اجتماعی ممکن است چند روزی شور و هیجان ایجاد کنند، اما وقتی مردم صد شب متوالی بخشی از وقت استراحت و زندگی خانوادگی خود را به حضور در میدان اختصاص می‌دهند، دیگر با یک هیجان زودگذر مواجه نیستیم. این استمرار، نشانه عمق باورها و تعلقات اجتماعی است.»

این جامعه‌شناس ریشه این ماندگاری را در مجموعه‌ای از عوامل فرهنگی و هویتی جست‌وجو می‌کند، از احساس تعلق به کشور گرفته تا وفاداری

جامعه

سرویس اجتماعی ۶۰۰۲۳۰۸۸۵

دکترای جامعه‌شناسی در گفت‌وگو با «جوان»: معمولاً در شرایط جنگی انتظار می‌رود جامعه دچار گسست، ناامیدی یا انفعال شود اما برعکس آن اتفاق افتاد و خیابان‌های ایران به محلی برای انسجام بیشتر تبدیل شد

کم‌نظیر از جامعه ایرانی تبدیل کرد.»

شریک در مسیر سرنوشت کشور

به باور طالبی‌نژاد، خیابان در این صد روز، به بستری برای تولید فرهنگ و تقویت سرمایه اجتماعی نیز تبدیل شد: «شعرها، سرودها، آثار هنری، نقاشی‌ها، پلاکاردها و ابتکارهایی که مردم خلق کردند، نشان داد جامعه در شرایط دشوار نیز توانایی تولید امید، معنا و همبستگی را دارد.» او همچنین به نقش این تجمعات در تقویت روحیه نیروهای نظامی و مدافعان کشور اشاره می‌کند: «پیام این حضور برای کسانی که در میدان دفاع از کشور قرار داشتند، روشن بود، اینکه پشت سر آنان ملتی ایستاده که نه تنها نگران سرنوشت کشور است، بلکه خود را در این مسیر شریک می‌داند.»

این جامعه‌شناس یکی دیگر از کارکردهای مهم این اجتماعات را خنثی کردن محاسبات دشمن عنوان می‌کند: «معمولاً در شرایط جنگی انتظار می‌رود جامعه دچار گسست، ناامیدی یا انفعال شود، اما آنچه رخ داد دقیقاً عکس این تصور بود. خیابان به محلی برای انسجام بیشتر، افزایش اعتماد متقابل و تقویت احساس همسرنوشتی ملی تبدیل شد.» طالبی‌نژاد همچنین معتقد است این حضور مستمر، امکان طرح مطالبات عمومی را نیز فراهم کرد: «در کنار حمایت از کشور و نیروهای مدافع، مردم دغدغه‌ها و خواسته‌های خود را نیز مطرح کردند. به همین دلیل خیابان به فضایی برای گفت‌وگوی اجتماعی، بیان مطالبات و مشارکت مدنی تبدیل شد، گفت‌وویی که در عین صراحت، در چارچوب قانون و منافع ملی شکل گرفت.»

او در پایان با اشاره به مشاهدات میدانی خود از دهها تجمع در شهرهای مختلف کشور می‌گوید: «هر یک از نزدیک در میان مردم حضور داشته باشد، یک واقعیت را به وضوح احساس می‌کند، حس غیرت ملی، همگرایی و تعلقی که در این شب‌ها شکل گرفت، سرمایه‌ای ارزشمند برای جامعه ایران است. بدون شک این تجربه، فصلی تازه در مطالعات اجتماعی و فرهنگی کشور گشود، فصلی که روایت آن باید ثبت و برای نسل‌های آینده حفظ شود.»

حمیدرضا نیکمهدا | جوان

به ارزش‌های ملی و مقاومت در برابر فشارهای خارجی: «مردم در این شب‌ها تنها برای حضور فیزیکی در خیابان نیامدند، آنها در واقع اراده خود را برای دفاع از استقلال، هویت و انسجام ملی به نمایش گذاشتند.» او یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های این حرکت اجتماعی را تنوع گسترده مشارکت‌کنندگان می‌داند: «خانواده‌ها، زنان، نوجوانان، سالمندان، اقلشار مختلف شغلی و فکری، همه در کنار یکدیگر حضور داشتند. همین تنوع، این اجتماعات را به تصویری

دفاع تمام‌قد وزیر ارتباطات از ستاد ویژه ساماندهی فضای مجازی

وزیر ارتباطات: تشکیل این ستاد ضرورت داشت و این مسیر ادامه پیدا می‌کند. حتی افراد منتقد در گوشی به ما می‌گویند «دستت درد نکند!»

هر چند سوآلات پیرامون قطعی اینترنت و حواشی و چالش‌های آن یکی از اصلی‌ترین سوآلاتی بود که خبرنگاران برای شنیدن پاسخ آن به نشست خبری وزیر ارتباطات آماده‌بودند، اما به‌دیدهی بود که یکی از محورهای نشست خبری ستار هاشمی وزیر ارتباطات پیرامون ستاد ویژه ساماندهی فضای مجازی کشور، کار ویژه و اساسا چرایی تشکیل این ستاد با وجود نهادهای، چراکه با وجود توأم شورای عالی فضای مجازی باشد؛ به خصوص اینکه بر داشتست محدودیت‌های اینترنتی هم با مجوز همین ستاد تازه تأسیس به ریاست معاون اول رئیس‌جمهور انجام شد و نخستین اقدام آن ستاد یکی از جنجالی‌ترین موضوعات این روزهای کشور محسوب می‌شود، اما وزیر ارتباطات تشکیل این ستاد را به نوعی در راستای اصلاح حکمرانی فضای مجازی و یک ضرورت دانست، چراکه با وجود توأم اسناد در حوزه فضای مجازی این اسناد اجرایی نشده و هیچ‌کس هم از شرایط واقعی نیست!

یک ماه پیش بود که فاطمه مهاجرانی، سخنگوی دولت از تشکیل ستاد ویژه ساماندهی فضای

مجازی کشور خبر داد؛ تشکیل این ستاد انتصاب معاون اول رئیس‌جمهور به ریاست آن در حالی است که ما شورای عالی فضای مجازی داریم و از نگاه برخی حقوقدانان و کارشناسان، تشکیل این ستاد در تعارض با قانون اساسی، احکام تأسیس شورای عالی فضای مجازی و قانون برنامه هفتم پیشرفت است. همین ماجرا هم به یکی از محورهای نشست خبری ستار هاشمی وزیر ارتباطات تبدیل شد.

برای ساماندهی و راهبری فضای مجازی

روز گذشته اما وزیر ارتباطات در خصوص کار ویژه ستاد ویژه ساماندهی فضای مجازی کشور، اینگونه توضیح داد: «این ستاد ویژه ساماندهی و راهبری فضای مجازی و پیگیری موضوعات اجرایی است. واقعیت این است که ما در فضای مجازی دچار تورم اسنادی هستیم. یک عالمه سند داریم که باید بررسی کرد چند درصد این اسناد اجرا شده‌است؟ برخی اسناد امکان اجرا ندارند. در ستاد باور داریم الان وضعیت حکمرانی فضای مجازی وضعیت خوبی نیست. آیا مردم فاضی هستند؟ طبق آمارها ۸۰درصد مردم از فیلترشکن استفاده می‌کنند.

۹۲درصد جوانان نیز از اینترنت استفاده می‌کنند. این ستاد برای پایان دادن به چندصدایی در فضای مجازی و ایجادسازی شکل گرفته‌است. بیش از هزار هزار میلیارد تومان پول می‌خواهد تا همه مباحث را با اولویت دنبال و رفع کنیم. هاشمی با اشاره به انتقاداتی مبنی بر غیرقانونی بودن شکلگیری ستاد ویژه ساماندهی و راهبری

فضای مجازی تأکید کرد: «این ستاد کارش را با قوت ادامه خواهد داد. شهید لاریجانی زمانی میدان‌داری کرد و کمیته‌ای شکل گرفت و ایشان نظرات مختلف را جمع‌بندی می‌کرد. تشکیل این ستاد ضرورت داشت و این مسیر ادامه پیدا می‌کند. حتی افراد منتقد در گوشی به ما می‌گویند «دستت درد نکند». برخی می‌گویند این نظرسنجی‌ها درست نیست، به آنها می‌گوییم بر ما منت بگذارید و در خانواده نظرسنجی کنید، هر آنچه در آمد مبنای کار است.»

ضرورت دگردیسی در حکمرانی فضای

مجازی

از نگاه وزیر ارتباطات اگر حکمرانی فضای مجازی را بر پایه سه رکن اصلی یعنی مردم، حاکمیت و بخش خصوصی/صنعت تحلیل کنیم، وضعیت فعلی نشان می‌دهد که در هر سه حوزه، وضعیت فعلی حاصل نشده است. وی تأکید کرد: «مردم نسبت به نحوه حکمرانی در این فضا قضاها و گلابه‌های جدی دارند؛ در سوی دیگر، کسب‌وکارها و فعالان صنعت دیجیتال هم محدودیت‌ها و چالش‌های جدی را از مهم‌ترین مطالبات خود می‌دانند.»

به گفته هاشمی بر همین اساس، ادامه مسیر با ساختارهای فعلی پاسخ‌گوی نیازهای کشور نیست و به نظر می‌رسد نوعی دگردیسی و بازنگری ساختاری در حکمرانی فضای مجازی ضروری است. این تغییر باید با آسیب‌شناسی تجربه پیش از یک دهه فعالیت نهادهای موجود انجام شود تا مشخص شود کدام تصمیم‌ها اجرا شده، کدام مصوبات روی زمین مانده و چه اصلاحاتی باید در سازوکار تصمیم‌گیری و اجرا صورت گیرد.

گرفته‌شود. همان‌طور که در ستاد نیز نماینده بخش خصوصی حضور دارد، باید این مشارکت جدی‌تر و مؤثرتر شود، زیرا اجرای بسیاری از تصمیم‌ها در نهایت بر دوش همین بخش خواهد بود.» به همین دلیل وی حکمرانی فضای مجازی برای عبور از وضعیت فعلی، نیازمند بازنگری جدی، اجرای کامل مصوبات موجود، مشارکت واقعی مردم و بخش خصوصی و حرکت به سمت تصمیم‌گیری‌های منسجم می‌داند. اجراست. معیار اصلی در این مسیر باید رضایت مردم، پایداری کسب‌وکارها، ملاحظات حاکمیتی و توسعه کشور باشد.

ستاد فضای مجازی با قوت به کار خود ادامه می‌دهد

وزیر ارتباطات با اشاره به فعالیت ستاد ویژه ساماندهی و راهبری فضای مجازی گفت: «این ستاد به کار خود با قوت ادامه خواهد داد، زیرا وجود آن یک ضرورت است. در دوره‌ای که قطعی‌های طولانی مدت را تجربه کردیم، با افراد مختلفی گفت‌وگو داشتیم و تقریباً کسی نبود که در این حوزه صاحب‌نظر باشد و یا او صحبت نکرده باشد. در نهایت به این جمع‌بندی رسیدیم که در برخی موضوعات باید یک مرجع مشخص برای تصمیم‌گیری وجود داشته باشد. تصمیم‌ها باید در یک نقطه جمع‌بندی و هماهنگی نهادهای مختلف، ایجادسازی و تصمیم‌گیری در سطح کلان نیاز دارد.»

هاشمی با یادآوری اینکه یکی از چالش‌های موجود، تعدد مصوبات و اجرایی نشدن کامل آنهاست، خاطر نشان کرد: «برای نمونه، مصوبه ۲۲ بندی مربوط به تسهیل دسترسی به سسکوها بین‌المللی، با وجود اهمیت و تأکید بر اجرایی آن، به‌طور کامل محقق نشده‌است. همین مسئله نشان می‌دهد که مشکل فقط در نبود مصوبه نیست، بلکه در اجرای مصوبات، اولویت‌بندی، ضمانت اجرا و هماهنگی میان دستگاه‌هاست.»

وی افزود: «نکته مهم دیگر این است که برخی جمع‌بندی‌های اخیر ستاد ساماندهی و راهبری فضای مجازی، از جمله بازگشت به شرایط پیش از دی‌ماه، در عمل همسو با همان مصوبه ۳۲ بندی بوده‌است، اما حتی همین رویکرد نیز با مقاومت‌هایی مواجه می‌شود. این وضعیت نشان می‌دهد که فضای تصمیم‌گیری در حوزه مجازی نیازمند شفافیت، انسجام و پذیرش واقعیت‌های اجتماعی و اقتصادی است.»

دور شدن اینترنت پرواز هدف اولیه‌اش

وزیر ارتباطات با اشاره به طرح اینترنت پرو با تأکید بر اینکه اینترنت پرو فقط برای شرایط اضطرار و کسب‌وکارهاست، افزود: «این طرح، طرح وزارت ارتباطات نبود. در مسیر اجرا از هدف اولیه خود که کسب‌وکاری بود فاصله گرفت و داشت به مردم

ارائه می‌شد.»

به گفته وی ایده برخی این بود که اینترنت را از حالت B2C به حالت B2B درآید. به همین دلیل این تصور ایجاد شد که قرار است جایگزین اینترنت بین‌الملل شود، اما هدف از ارائه اینترنت پرو چنین چیزی نبود. دور شدن اینترنت پرو از هدف اولیه‌اش باعث شد قوه قضائیه به موضوع وارد شود و جلوی آن را بگیرد.

شفاف‌سازی محدودیت‌های اینترنتی

وزیر ارتباطات با اشاره به اینکه یکی از تلخ‌ترین مری‌ترک‌ارترین سوآلاتی که مرتب با آن مواجه می‌شوم، این است که اینترنت تا کی وصل خواهد ماند؟ گفت: «با توجه به شرایط امنیتی که در دنیا و همچنین در برخی کشورها به وجود می‌آید، ممکن است در شرایط امنیتی و نظامی محدودیت‌هایی در دسترسی به ارتباطات بین‌الملل ایجاد شود، اما نکته مهم این است که فرآیند اعمال این محدودیت‌ها باید شفاف باشد.»

وزیر ارتباطات گفت: «پیشنهاد مشخصی که وزارت ارتباطات در کلیات آن را دنبال می‌کند، این است که اولوا محدودیت‌ها به حداقل ممکن برسد، همچنین این محدودیت‌ها باید در یک فرآیند شفاف، همراه با اطلاع‌رسانی مشخص اعمال شود. در این چارچوب باید روشن باشد که اگر به هر دلیلی قرار است محدودیتی ایجاد شود، با تشخیص کدام نهاد، با تأیید کدام کمیته و برای چه بازه زمانی این اقدام صورت می‌گیرد. در این زمین‌نظرات و پیشنهادهای حوزه‌های مختلف در یافت شده و در حال حاضر نیز نهادهای ذی‌ربط و دستگاه‌های امنیتی در حال بررسی این موضوع هستیم.»

با امنیت مطلوب سایبری فاصله داریم

وزیر ارتباطات در خصوص مسئولیت امنیت سایبری در کشور هم اینگونه توضیح داد: «در سندی که مصوبه شورای عالی فضای مجازی است یک تقسیم‌کاری انجام در حوزه امنیت سایبری بین دستگاه‌های مختلف انجام شده و مسئولیت امنیت هر دستگاه اجرایی بر عهده بالاترین مقام اجرایی است. این سند یک‌سری دستگاه‌های مسئولیت‌کننده را پیش‌بینی کرده که کارشان این است که به صورت دوره‌ای دستگاه‌ها را بررسی می‌کنند و گزارش می‌دهند که دستگاه چه آسیب پذیری‌هایی دارند.»

بنا به تأکید هاشمی، مسئولیت امنیت سایبری دستگاه‌های حیاتی با پدافند غیرعامل، دستگاه‌های زیرساختی با افتا، دستگاه‌های غیرزیرساختی با وزارت ارتباطات و بخش خصوصی با فانا است.

به گفته وی هر چند سطح امنیتی ارتقا پیدا کرده، اما هنوز با نقطه مطلوب فاصله داریم.

گزارش محباحسینی

گزارش «جوان» از افتتاح «سرای فرزندان ایران»

در منطقه ۱۴ تهران

مهارت آموزی

به زبان کودکان و نوجوانان در فراموز

آموزش مهارت‌های زندگی، این بار نه در کلاس‌های خشک و بی‌روح، بلکه در قالب بازی، کار دستنی، نمایش، قصه‌گویی و دیگر فعالیت‌های خلاقانه دنبال می‌شود. رویکردی که به دنبال یادگیری از مسیر تجربه، مشارکت و تعامل است و تلاش می‌کند مفاهیمی مانند ارتباط مؤثر، کار گروهی، مسئولیت‌پذیری، خودباوری و آگاهی اجتماعی را از سسال‌های ابتدایی زندگی در کودکان و حتی نوجوانان نهادینه کند. «سرای فرزندان ایران» یا همان فراموز با همین رویکرد در منطقه ۱۴ تهران افتتاح شد، مرکزى که قرار است کودکان و نوجوانان زیر ۱۲ سال را با مجموعه‌ای از مهارت‌های فردی و اجتماعی آشنا کند. این مجموعه با بهره‌گیری از برنامه‌های آموزشی و فرهنگی متنوع، بستری را فراهم کرده تا آموزش مهارت‌های زندگی از شکل سنتی و مستقیم فاصله گرفته و در فضایی پویا، خلاقانه و متناسب با دنیای کودکان دنبال شود.

سرمایه‌گذاری برای آینده کشور

در آیین افتتاح این مرکز، حمید صاحب، مدیرکل سلامت شهرداری تهران، بر اهمیت راه‌اندازی چنین مجموعه‌هایی اشاره کرد: «توانمندسازی کودکان و نوجوانان، سرمایه‌گذاری برای آینده کشور است.»

او فعالیت‌های اجتماع محور مراکز فراموز را بستری مناسب برای آموزش مهارت‌های زندگی دانست: «فعالیت‌های اجتماع محور در مراکز فراموز، بهترین بستر برای آموزش مهارت‌های زندگی و ارتقای آگاهی نسل جدید نسبت به آسیب‌های اجتماعی در فضایی پویا و خلاقانه است.»

صاحب همچنین راه‌اندازی این مجموعه را نشانه‌ای از عزم مدیریت شهری منطقه ۱۴ برای توجه جدی‌تر به نیازهای آموزشی نسل جوان عنوان کرد.

گامی در مسیر عدالت آموزشی

امیر شهبایی، شهردار منطقه ۱۴ نیز با حضور در این مراسم، افتتاح سرای فرزندان ایران را اقدامی عملی در راستای تحقق عدالت آموزشی توصیف کرد: «فتاح سرای فرزندان ایران در این منطقه، گامی عملی برای تحقق عدالت آموزشی و توجه ویژه به نیازهای مهارتی آینده‌سازان شهرمان در این گوشه پایتخت است.»

او با اشاره به برنامه‌های پیش‌بینی‌شده برای این مجموعه ادامه داد: «ما بر آنیم تا با توسعه این فضاها، مسیری روشن برای رشد استعدادهای فرزندان این دیار فراهم کنیم.»

شهبایی خاطر نشان کرد: «تلاش می‌شود با برنامه‌ریزی مناسب در این مجموعه و ارائه برنامه‌های خلاقانه و اجرای کارگاه‌های متنوع، ضمن پاسخگویی به نیازهای آموزشی نسل جوان، شاهد ارتقای چشمگیر مهارت‌های اجتماعی و پرورش نسلی پویا و آگاه باشیم.»

آموزش مهارت‌های زندگی در قالب بازی و نمایش

در ادامه این مراسم، شهبایشبخی‌فرد، مدیر سلامت منطقه ۱۴ شهرداری تهران، در گفت‌وگو با «جوان» به تشریح فعالیت‌های این مرکز پرداخت: «سرای فرزندان ایران با بچه‌ها فراموز، مرکز آموزش مهارت‌های زندگی ویژه گروه کودکان و نوجوانان زیر ۱۲ سال است که کلیه مهارت‌های زندگی در قالب بازی، تئاتر، اجرای نمایش و بازی‌های گروهی در این رده سنی آموزش داده می‌شود. در کنار آن، پرورش شفافیت‌بچه‌ها و موضوعات مربوط به مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی نیز در دستور کار قرار دارد. همچنین یکسری خدمات مشاوره روانشناسی هم برای والدین تدارک دیده شده‌است.»

او با اشاره به رویکرد تخصصی این مجموعه افزود: «فراموز یک مرکز تخصصی ویژه گروه کودک و نوجوانان است و ابعاد مختلف مهارت‌های اجتماعی و مهارت‌های زندگی را در بچه‌ها تقویت می‌کند و والدین را هم همراه می‌کند، چراکه کودکان و نوجوانان زیر ۱۲ سال آینده این مرز و بوم هستند و رشد سالم آنها باید مورد توجه قرار بگیرد. این گروه سنی، نقشه راه آینده را برای کشور ترسیم خواهند کرد و اهمیت دادن به آنها در واقع اهمیت قابل‌شدن برای کشور است.»

تجربه‌های موفق که به منطقه ۱۴ رسید

مدیر سلامت منطقه ۱۴ با اشاره به سابقه فعالیت مراکز مشابه در سطح شهر تهران گفت: «حدود هشتت مرکز دیگر فراموز در مناطق بیست‌ودو گانه تهران فعال هستند که به دلیل تجارب مثبتی که از آنها وجود داشت، تصمیم گرفتیم در منطقه ۱۴ نیز این مرکز را راه‌اندازی کنیم، چراکه مهارت‌های چندبعدی را به کودکان و نوجوانان آموزش می‌دهد.»

او در توضیح تفاوت این مرکز با برخی دوره‌های آموزشی مرسوم افزود: «اگر پیش‌تر کلاس‌ها یا کارگاه‌هایی با عنوان مهارت نه گفتن و موارد مشابه برگزار می‌شد، در فراموز تمام مهارت‌های زندگی به صورت چندجانبه و هم‌زمان به بچه‌ها آموزش داده می‌شود که برای سال‌های آینده آنها را آماده کند.»

بخشی‌فرد در پایان با اشاره به برخی الزامات پیش روی این مجموعه اظهار کرد: «یکی از موضوعاتی که در فراموز مطرح است، این است که با توجه به رویکرد متفاوتی که دارد، ممکن است در روند اجرایی با یکسری چالش‌ها مواجه شود که برای عبور از آنها، همکاری و همراهی بیشتری مورد نیاز خواهد بود.»

به گزارش «جوان»، شاید اهمیت مراکزى مانند فراموز را نتوان تنها در تعداد کلاس‌ها، کارگاه‌ها یا برنامه‌های آموزشی آن مورد بررسی و سنجش قرار داد، بلکه ارزش واقعی این فضاها در فرصتی نهفته است که برای تجربه کردن، گفت‌وگو، همکاری و کشف توانایی‌های فردی در اختیار کودکان قرار می‌دهند. نسلی که امروز مهارت ارتباط، مسئولیت‌پذیری و مشارکت اجتماعی را در قالب بازی و تجربه بیاموزد، فردا در جایگاه شهروندان، مدیران و تصمیم‌گیران این کشور قرار می‌گیرد که شهری به مراتب با کیفیت‌تر ساخته می‌شود. از این رو، هر فضایی که به رشد متوازن کودکان کمک کند، تنها یک مرکز آموزشی نخواهد بود، بلکه سرمایه‌گذاری برای آینده جامعه محسوب می‌شود که باید اهمیت آن را در شهر، بسیار مهم شمرد.